

Оцінка впливу зміни ціни на нафту (консервативний та подорожчання) на економіку України в короткостроковому періоді

Основою для оцінки сценаріїв є розроблена в Центрі макроекономічного моделювання є структурна динамічна модель загальної рівноваги для малої відкритої економіки. Модель постійно вдосконалюється з огляду на структурні зміни економіки України, зокрема, завдяки підтримці Міжнародного фонду "Відродження". Нещодавнє оновлення стосувалося параметрів власне зовнішнього сектору: імпортованої інфляції, зовнішнього попиту та показника умов торгівлі. Зміни в іноземних економіках та на сировинних ринках є вкрай важливим для національної економіки, зокрема, значний вплив як на інфляцію так і на випуск проявляється через ціну енергетичних товарів - нафти та газу.

Зокрема, оскільки нафта є частиною проміжної сировини у процесі виробництва, а також є базовою сировиною для моторного палива, зміна її ціни впливає на інфляцію. У свою чергу укріплення реального обмінного курсу, викликаного інфляцією, призводить до нижчої цінової конкурентоспроможності для зовнішніх покупців, що відповідно охолоджує темпи національного економічного зростання. І хоча вплив на нафту представлений через неявну форму (альтернативою є використання виробничої функції з проміжними виробничими факторами), однак гарна апроксимація моделі українських даних є запорукою точності представлення розміру впливу зміни ціни енергоносіїв на Україну.

Важливість визначення ефектів подорожчання нафти зумовлюється суттєвими нещодавніми змінами на світових ринках. Як зазначають експерти Міжнародної енергетичної асоціації у квітневому звіті з нафтового ринку, значні запаси нафти, накопичені протягом минулого року (внаслідок пандемії Ковід-19 та відповідного зниження попиту) вичерпуються. Окрім цього, поступовий відступ поширення коронавірусу завдяки вакцинації сприяє відновленню попиту до колишніх рівнів. І хоча відновлення попиту може відбуватися одночасно з нарощуванням пропозиції, однак існує значна ймовірність недостатнього видобутку нафти, що призведе до суттєвого зростання цін.

У квітні як і в травні ціна нафти Brent в середньому становила \$65 за барель. За прогнозами Адміністрації США з енергетичної інформації, ціна нафти в другій половині 2020 також становитиме \$65, означаючи відсутність погіршення цінових умов для України. Даний рівень цін є нашим консервативним сценарієм. Однак частина стабільності пояснюється тимчасовим падінням попиту з окремих регіонів, які переживають значне поширення коронавірусу, зокрема Індії. Таким чином, цілком можливим є відчутне зростання цін (в межах 10-15%) у разі нормалізації ситуації з захворюваністю, а тому крім консервативного сценарію, ми вважаємо за доцільне розглянути саме також сценарій подорожчання нафти. Основні параметри сценаріїв наведено нижче у таблиці 1.

Сценарій	Коротке резюме сценарію	Ціновий шок порівняно з першим кварталом 2021 року
Консервативний	Повільне відновлення попиту разом з поступовим зростання пропозиції	0%
Подорожчання	Різке відновлення попиту з боку країн, що переживають спалах коронавірусу	15%

Результати сценарію представлено рисунками 1-3. Найвідчутніший вплив подорожчання нафти проявляється на цінах, зокрема споживча інфляція на найближчі два роки на 1.5 в.п. вища за рівень консервативного сценарію. Погіршення цінової конкурентоспроможності потребує додаткової девальвації обмінного курсу, приблизно на величину зростання інфляції - до 2%. ВВП незначно нижчий порівняно з консервативним сценарієм, розмір зниженням темпів зростання становить до 0.1 в.п.

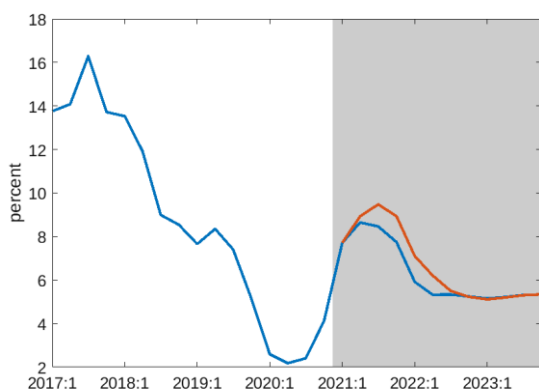

Рис. 1. Споживча інфляція

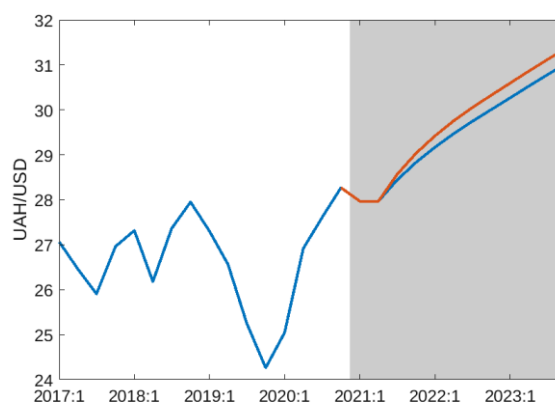

Рис. 2. Обмінний курс

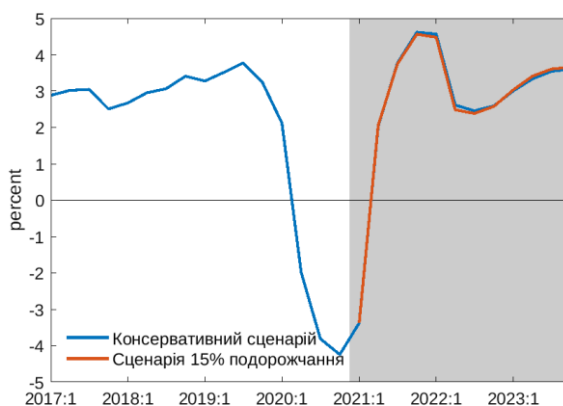

Рис.3. Темпи ВВП

* * *

Публікація видана в межах Ініціативи з розвитку аналітичних центрів в Україні, яку виконує Міжнародний фонд «Відродження» у партнерстві з Ініціативою відкритого суспільства для Європи (OSIFE) за фінансової підтримки Посольства Швеції в Україні.

Думки та позиції викладені у цій публікації/інфографіці/відео/ є позицією автора та не обов'язково відображають позицію Посольства Швеції в Україні, Міжнародного фонду «Відродження» та Ініціативи відкритого суспільства для Європи (OSIFE).